

Forum Vlaamse Archeologie

Persmap

Inhoud:

Perstekst	p. 2
Toelichting perstekst	p. 3
Oproep tot oprichting Forum Vlaamse Archeologie	p. 5
Wat zegt het Verdrag van Malta?	p. 6
Tabel met stand van zaken in andere landen	p. 7
Tekst: Verdrag van Malta	p. 8
Archeologie: een potentiële arbeidsmarkt	p.16
Folder Archeonet	p.17

Vlaanderen als archeologisch ontwikkelingsland **Het Vlaams archeologisch erfgoed tegen sneltreinvaart op de fles.**

Op 17 april is het Erfgoeddag onder het thema “erfgoed in gevaar”. De alarmerende toestand waarin het archeologisch erfgoed in Vlaanderen zich bevindt, vormt de aanleiding tot de oprichting van het Forum Vlaamse Archeologie, een onafhankelijke, kritische maar vooral constructieve pleitbezorger voor de archeologie in Vlaanderen.

In de ons omringende landen gaan economische ontwikkeling en archeologische erfgoedzorg duurzaam samen. In Vlaanderen daarentegen stevenen grote delen van het 10.000en jaren oude verleden af op een gewisse, ongedocumenteerde vernietiging. Vlaanderen wacht tergend lang met de toepassing van het Europese Verdrag van Malta ter bescherming van het archeologisch erfgoed. Dit is een regelgeving die onder meer ook gevolgen heeft voor de financiering van dat onderzoek. Onder de vorige Vlaamse regeringen werd archeologisch onderzoek steeds meer op de helling gezet. Wordt onder het huidige bewind het archeologisch onderzoek in grote delen van Vlaanderen definitief ten grave gedragen?

Archeologische opgravingen vallen stil, afgestudeerden vinden geen werk of dienen naar onze buurlanden te verhuizen. Honderden waardevolle vindplaatsen zullen de volgende jaren ten prooi vallen aan ongebreideld grondverzet, zonder de noodzakelijke voorafgaandelijke studie. In vergelijking met alle andere Europese landen wordt Vlaanderen op het vlak van archeologische erfgoedzorg zonder meer een ontwikkelingsland.

Het Forum Vlaamse Archeologie wil deze toestand aanklagen en de Vlaamse politiek tot concrete actie oproepen.

Hoe kan het beter?

Aan alle beleidsmakers op alle niveaus wordt gevraagd met respect voor dit oude erfgoed om te gaan en om de nodige wettelijke stappen te zetten die maken dat economische /ruimtelijke ontwikkeling en beheer van archeologische sites wél hand in hand kunnen gaan.

Het Forum Vlaamse Archeologie wil op kritische wijze een constructieve voorzet geven en vraagt aan de politieke vertegenwoordigers om van volgende zaken dringend werk te maken:

1-meer aandacht voor archeologie

2-aanpassing en modernisering van de wetgeving zoals in onze buurlanden

3-de volwaardige integratie van archeologie in andere beleidsdomeinen, in het bijzonder in de ruimtelijke ordening

4-duidelijke afspraken over de uitvoering van het Europese Verdrag van Malta, de financiering van het onderzoek inbegrepen

5-duidelijke afstemming van het beleid m.b.t. archeologische erfgoedzorg op het “integrale erfgoedbeleid” in de sector cultuur.

Vlaanderen als archeologisch ontwikkelingsland Het Vlaams archeologisch erfgoed tegen sneltreinvaart op de fles.

Situatieschets

Vlaanderen, in het hart van Europa, heeft een rijk verleden. Door de vaak zeer hoge ouderdom van de sites en de beperkte reikwijdte van geschreven bronnen is voor 99% hiervan archeologie de enige informatiebron. Schattingen en vergelijkingen met aangrenzende zones binnen onze buurlanden leren dat Vlaanderen gemiddeld 1 archeologische site per 5 ha bezit. Archeologen trachten dit rijke erfgoed te beschermen, en waar dat onmogelijk geworden is, het op te graven vooraleer het vernietigd wordt. Op deze wijze wordt ieders verleden in naam van het algemene belang op verantwoorde wijze bestudeerd en worden de resultaten aan het publiek kenbaar gemaakt.

In het Vlaamse archeologische veld spelen veel actoren. Universiteiten richten zich op wetenschappelijk onderzoek in binnen- en buitenland. Verschillende historische steden, maar ook provincies en verenigingen van gemeenten doen vaak opzienbarend onderzoek op door ontwikkeling bedreigde sites in hun eigen beperkt werkingsgebied. Toch zijn er echter veel te weinig middelen om de zorg voor het archeologisch erfgoed te behartigen zoals het hoort en de bestaande diensten hebben vaak nauwelijks slagkracht om de minimale opdrachten te vervullen. Dit geldt zowel voor wetenschappelijke instellingen als voor gemeenten, provincies en het Vlaamse Gewest. Economische ontwikkeling en grondverzet gaan ondertussen gewoon door.

Economische ontwikkeling en archeologie?

Voor de toekomst voorspelt het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) een grote stijging van het grondverzet en de inname van open ruimte. Voor de bedrijventerreinen bijvoorbeeld, wordt een totaal van 62.000 ha voorzien waarvan een 30.000-tal al ingenomen is. Naast deze concrete cijfers geeft het RSV nog een aantal andere ontwikkelingen aan zoals de uitbouw van de zeehavens, de aanleg van de IJzeren Rijn spoorweg enz. Daar we 1 archeologische site per 5 ha kunnen verwachten, zullen in de komende jaren honderden archeologische vindplaatsen zullen worden vernietigd zonder enig onderzoek.

Enkele voorbeelden...

Tekenend voor de hachelijke situatie van de Vlaamse archeologie is de toestand in Limburg. Daar is namelijk een nooit geziene uitbreiding van de leemontginningen voorzien. Dit zal in zuidelijk Limburg op grote schaal een definitieve vernieling van tientallen nog ongekende prehistorische, Romeinse en middeleeuwse nederzettingen met zich meebrengen. Dat er in de leembanken van Limburg ook uiterst zeldzame nederzettingen van Neanderthalers schuilgaan, ook daar lijkt niemand momenteel echt wakker van te liggen. Dit erfgoed van Europees niveau zal weldra ongedocumenteerd en voorgoed verdwenen zijn. Pogingen om op overheidsniveau - in het kader van dergelijke grootschalige projecten - de middelen voor preventief archeologisch onderzoek mee in de planvorming op te nemen draaien tot op heden op niets uit.

Daarbij komt nog dat in Limburg zich ook de enige Romeinse stad van België bevindt: Tongeren. Ook daar verdwijnt er dagelijks archeologisch erfgoed ongedocumenteerd op vrachtwagens en zijn er nauwelijks mensen en middelen om de vele tientallen grote en kleine bouwprojecten op te volgen. De enige schaarse inbreng voor daadwerkelijk noodonderzoek

komt er van een handvol archeologen die bovendien voor de volledige provincie Limburg verantwoordelijk zijn.

De toestand is elders niet beter. In de andere provincies neemt de vernieling van archeologische sites met rasse schreden toe: grootschalige ontginningen, terrein-egalisaties, nieuwe nutsleidingen en infrastructuurwerken, uitbreiding van (lucht)havens en talloze industriezones.

Economische ontwikkeling, ja natuurlijk !!! Maar tegen welke prijs?

Aan alle beleidsmakers op alle niveaus wordt gevraagd respectvol met ons oude erfgoed om te gaan en de nodige wettelijke stappen te zetten die economische/ruimtelijke ontwikkeling verzoenbaar maken met het beheer van archeologische sites. Trouwens, de dagelijkse contacten van archeologen met werfleiders en ontwikkelaars wijzen er op dat deze laatste archeologie helemaal niet zo negatief genegen zijn als wel eens wordt beweerd. Hun belangrijkste eis is de inschatbaarheid (naar financiën en timing) van dat onderzoek. En dat is ook wat de archeologische wereld wil: preventief optreden. De huidige Vlaamse wetgeving voorziet dit niet, net zomin als een financiering van preventief onderzoek. De implementatie van het Europese Verdrag van Malta (zie bijlage) zou hier een uitkomst kunnen bieden. Dit verdrag voorziet dat de veroorzaker van de vernieling van het patrimonium zijn verantwoordelijkheid opneemt en indien nodig het onderzoek van dat bodemarchief financiert. Tot op heden werd dit principe in België en Vlaanderen nog niet in regelgeving omgezet, in tegenstelling tot de meeste Europese lidstaten, waardoor wij ver achterop hinken.

Het Forum Vlaamse Archeologie wil zeker géén rem plaatsen op de economische ontwikkeling. Wél wil het de nadruk leggen op het feit dat Vlaanderen zijn rijke verleden, een ware schatkamer van informatie over onze *roots*, snel verliest. Voor de noodzakelijke Vlaamse economische ontwikkelingen wordt momenteel een onschatbare prijs betaald: de vernieling van ons verleden. Onze buurlanden tonen aan dat het anders kan: duurzaam beheer van het archeologisch erfgoed en economische ontwikkeling gaan er hand in hand.

Hoe kan het beter?

Het Forum Vlaamse Archeologie wil op kritische wijze een constructieve voorzet geven en vraagt aan de politieke vertegenwoordigers om van volgende zaken dringend werk te maken:

1-meer aandacht voor de archeologie

2-aanpassing en modernisering van de wet- en regelgeving zoals in onze buurlanden

3-een volwaardige integratie van archeologie in andere beleidsdomeinen, in het bijzonder in de ruimtelijke ordening

4-duidelijke afspraken over de uitvoering van het Europese Verdrag van Malta inbegrepen financiering van het onderzoek.

5-een duidelijke afstemming van de archeologische erfgoedzorg op het “integrale erfgoedbeleid” in de sector cultuur.

Forum Vlaamse Archeologie Oproep tot oprichting

Vindt u ook

- ... dat archeologie belangrijk is?
- ... dat de archeologie in Vlaanderen te weinig aandacht krijgt, zowel in de pers als naar personeel en middelen?
- ... dat het in de ons omringende landen zo veel beter gesteld is met de archeologie dan in Vlaanderen?
- ... dat de overheid en alle andere betrokkenen niet alleen in woorden maar ook in daden moeten laten blijken dat archeologie een belangrijk onderdeel vormt van ons gezamenlijk cultureel erfgoed?
- ... dat er moet een halt toegeroepen worden aan het ongecontroleerd vernielen van archeologisch erfgoed bij grote infrastructuurwerken allerhande, maar dat er een verplichting moet komen om archeologie, inclusief financiering, mee op te nemen in de planning en uitvoering van de werken?
- ... dat de bepalingen van het Verdrag van Malta m.b.t. de financiering en de integratie in de ruimtelijke ordening eindelijk in onze wetgeving moeten worden vertaald?

Dan bent u de persoon om deel uit te maken van het **Forum Vlaamse Archeologie!** Wenst u verder op de hoogte te worden gehouden van de oprichting van dit Forum en de acties en doelstellingen: geef dan uw **naam** en **e-mail** op aan: vlaamsearcheologie@gmail.com.

Wilt u actief deelnemen aan acties of in de organisatie: vermeldt dit uitdrukkelijk!

U kan deze oproep ook terugvinden op: www.vlaamsearcheologie.be

Doelstellingen (voorlopige) van het Forum Vlaamse Archeologie

- Een onafhankelijke pleitbezorger zijn voor de Vlaamse archeologie, zowel bij de overheid als bij het brede publiek.
- De pitbull zijn die de overheid en alle andere actoren aan de gemaakte beloften herinnert en niet aflat aan te dringen op de onverwijfde toepassing ervan.
- De interesse voor de Vlaamse archeologie stimuleren door meer in beeld te komen via de pers en andere kanalen.
- Het archeologisch onderzoek in al zijn facetten en het noodonderzoek in het bijzonder een nieuwe impuls bezorgen door middelen en personeel bepleiten.
- Het Verdrag van Malta eindelijk in de wetgeving geïmplementeerd vinden.
- Professionele en vrijetijdsarcheologen zowel als erfgoedzorgers en – bezorgden in een constructieve dialoog brengen.
- De belangen van de Vlaamse archeologie verdedigen.

Doelpubliek

- Iedereen met interesse voor de Vlaamse archeologie en erfgoedzorg.
- Beroeps- en vrijetijdsarcheologen zowel als erfgoedzorgers in het algemeen.

Statuut van het Forum

- Voorlopig nog geen, afhankelijk van wat de geïnteresseerden wensen.

Wat zegt het Europese Verdrag van Malta?

Bezorgd om de toenemende aantasting van de archeologische erfgoedwaarden door een steeds stijgend aantal factoren, ondertekenden de ministers van Cultuur van de landen aangesloten bij de Raad van Europa in 1992, te La Valletta (Malta), het Europese verdrag ter bescherming van het archeologische erfgoed, ter herziening van het uit 1969 daterende Verdrag van Londen. Het Verdrag van Malta onderstreept het belang van het archeologische erfgoed als bron van het Europese gemeenschappelijke geheugen.

Het verdrag werd in 2001 door de Vlaamse regering goedgekeurd en door de federale regering in 2002 ondertekend.

- In het verdrag worden de integrale archeologische monumentenzorg en het maximale behoud van de archeologische erfgoedwaarden *in situ* centraal gesteld (art. 4).
- Het verdrag geeft de aanzet tot een grotere betrokkenheid van de archeologen in alle fasen van planvorming op het gebied van de ruimtelijke ordening (art. 5).
- In navolging van het principe uit de milieuwetgeving “de vervuiler betaalt”, stuurt het Verdrag van Malta aan op de veralgemening van het zgn. veroorzakerprincipe. Waar archeologische erfgoedwaarden door de uitvoering van werkzaamheden verloren dreigen te gaan, moeten de kosten van een voorafgaand wetenschappelijk onderzoek ervan verhaald worden op de veroorzaker. Als veroorzaker wordt beschouwd degene die het voornemen heeft tot een feitelijke bodemingreep die leidt of kan leiden tot het aantasten van archeologische erfgoedwaarden; hierbij kan het zowel gaan om overheden als om particulieren (art. 6).

Raad van Europa
 Europese Conventie ter Bescherming van het Archeologisch Erfgoed :
 Valletta, 16-01-1992
 Stand van zaken

Chronologisch overzicht volgens in werking treding

Staten	Ondertekend	Ratificatie	In werking
Bulgarije	16-1-1992	2-6-1993	25-5-1995
Hongarije	16-1-1992	9-2-1993	25-5-1995
Malta	16-1-1992	24-11-1994	25-5-1995
Finland	15-9-1994	15-9-1994	25-5-1995
Frankrijk	16-1-1992	10-7-1995	11-1-1996
Noorwegen	24-8-1995	20-9-1995	21-3-1996
Zweden	16-1-1992	11-10-1995	12-4-1996
Polen	16-1-1992	30-1-1996	31-7-1996
Zwitserland	16-1-1992	27-3-1996	28-9-1996
Liechtenstein	2-5-1996	1-7-1996	2-1-1997
Estland	3-5-1996	15-11-1996	16-5-1997
Ierland	16-1-1992	18-3-1997	19-9-1997
Roemenië	22-7-1996	20-11-1997	21-5-1998
Andorra	10-3-1998	26-6-1998	27-12-1998
Portugal	16-1-1992	5-8-1998	6-2-1999
Monaco	21-10-1998	21-10-1998	22-4-1999
Slovenië	15-11-1996	7-5-1999	8-11-1999
Turkije	16-1-1992	29-11-1999	30-5-2000
Litouwen	26-1-1998	7-12-1999	8-6-2000
Tsjechische Republiek	17-12-1998	22-3-2000	23-9-2000
Azerbeidzjan		28/3/2000	29-9-2000
Georgië	17-9-1999	13-4-2000	14-10-2000
Cyprus	8-4-1998	26-4-2000	27-10-2000
Verenigd Koninkrijk	16-1-1992	19-9-2000	20-3-2001
Slovakije	30-6-1993	31-10-2000	1-5-2001
Moldavië	4-5-1998	21-12-2001	22-6-2002
Duitsland	16-1-1992		23-08-2003
Nederland	16-1-1992		de facto
Denemarken	16-1-1992		de facto
Griekenland	16-1-1992		de facto
Italië	16-1-1992		de facto
Luxemburg	16-1-1992		
Rusland	16-1-1992		
San Marino	16-1-1992		
Spanje	16-1-1992		de facto?
Oekraïne	2-7-1998		
Armenië	26-5-2000		
Kroatië	2-10-2001		
Oostenrijk			de facto
België	30-1-2002		
Albanië			
Bosnië-Herzegovina			
IJsland			
Letland			
Servië-Montenegro			
voormalige Joegoslavische republiek Macedonië			

Europese Verdrag van Malta

'Conventie van La Valetta' (Nederlandse vertaling) - Europees Verdrag inzake de bescherming van het Archeologische Erfgoed

Preambule

De Lidstaten van de Raad van Europa en de andere Staten die partij zijn bij het Europees Cultureel Verdrag en die dit Verdrag hebben ondertekend,

Overwegende dat het doel van de Raad van Europa is het tot stand brengen van een grotere eenheid tussen zijn leden is, ten einde met name de idealen en beginselen die hun gemeenschappelijk erfgoed zijn te beschermen en te verwezenlijken;

Gelet op het Europees Cultureel Verdrag, ondertekend te Parijs op 19 december 1954, in het bijzonder de artikelen 1 en 5 daarvan;

Gelet op het Verdrag inzake het behoud van het architectonische erfgoed van Europa, ondertekend te Granada op 3 oktober 1985;

Gelet op het Europees Verdrag inzake delicten met betrekking tot cultuuroederen, ondertekend te Delphi op 23 juni 1985;

Gelet op de aanbevelingen van de Parlementaire Vergadering met betrekking tot de archeologie, in het bijzonder Aanbevelingen 848 (1978), 921 (1981) en 1072 (1988);

Gelet op Aanbeveling nr. R (89) 5 inzake de bescherming en het beter tot zijn recht doen komen van het archeologische erfgoed in het kader van de stedenbouw en de landinrichting;

Eraan herinnerend dat het archeologische erfgoed van wezenlijk belang is voor de kennis van de geschiedenis van de mensheid;

Erkennend dat het Europese archeologische erfgoed, dat getuigt van de oude geschiedenis, ernstig met aantasting wordt bedreigd door het toenemende aantal grote ruimtelijke-orderingsprojecten, risico's van natuurlijke aard, clandestiene of onwetenschappelijke opgravingen en onvoldoende besef onder het publiek;

Bevestigend dat het van belang is, daar waar deze nog niet bestaan, passende bestuurlijke en wetenschappelijke toezichtsprocedures in te stellen, en dat de noodzaak het archeologische erfgoed te beschermen tot uitdrukking behoort te komen in hot beleid inzake stedenbouw en landinrichting en culturele ontwikkeling;

Onderstrepnd dat de verantwoordelijkheid voor de bescherming van het archeologische erfgoed niet alleen dient te berusten bij de rechtstreeks betrokken Staat, maar bij alle landen in Europa, met het oog op het beperken van het risico van aantasting en het bevorderen van het behoud, door het stimuleren van uitwisseling van deskundigen en ervaring;

Vaststellend de noodzaak de beginselen vervat in het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologische erfgoed, ondertekend te Londen op 6 mei 1969, aan te vullen in verband met de evolutie van het ruimtelijke-orderingsbeleid in de landen in Europa;

Zijn als volgt overeengekomen:

Omschrijving van het archeologische erfgoed

Artikel 1

1. Dit (herziene) Verdrag heeft tot doel het archeologische erfgoed te beschermen als bron van het Europese gemeenschappelijke geheugen en als middel voor geschiedkundige en wetenschappelijke studie.

2. Hiertoe worden als bestanddelen van het archeologische erfgoed beschouwd alle overblijfselen, voorwerpen en anderszins sporen van de mens uit het verleden:
1. waarvan het behoud en de bestudering bijdragen tot het reconstrueren van de bestaansgeschiedenis van de mensheid en haar relatie tot de natuurlijke omgeving;
2. ten aanzien waarvan opgravingen of ontdekkingen en andere methoden van onderzoek betreffende de mensheid en haar omgeving de voornaamste bronnen van informatie zijn;
en

3. die zijn gelegen in een gebied vallende onder de rechtsmacht van de Partijen.

3. Tot het archeologische erfgoed behoren bouwwerken, gebouwen, complexen, aangelegde terreinen, roerende zaken, monumenten van andere aard, alsmede hun context, ongeacht of zij op het land of onder water zijn gelegen.

Aanduiding van het erfgoed en beschermingsmaatregelen

Artikel 2

Iedere Partij verplicht zich ertoe, op een wijze die eigen is aan de betrokken Staat, een rechtsstelsel in te stellen voor de bescherming van het archeologische erfgoed, dat voorziet in:

1. het bijhouden van een inventarislijst van haar culturele erfgoed en de aanwijzing van beschermde monumenten en gebieden;

2. de vorming van archeologische reservaten, zelfs op plaatsen waar geen zichtbare overblijfselen zijn op de grond of onder water, ter wille van het behoud van tastbaar bewijs voor bestudering door toekomstige generaties;

3. de verplichting voor de vinder om de toevallige ontdekking van bestanddelen van het archeologische erfgoed te melden aan de bevoegde autoriteiten en deze ter beschikking te stellen voor onderzoek.

Artikel 3

Met het oog op het behoud van het archeologische erfgoed en het waarborgen van de wetenschappelijke betekenis van het archeologisch onderzoek, verplicht iedere Partij zich ertoe:

1. procedures toe te passen voor de verlening van vergunningen voor en het toezicht op opgravingen en andere archeologische activiteiten, ten einde:
a. het illegaal opgraven of verwijderen van bestanddelen van het archeologische erfgoed te voorkomen;

b. te waarborgen dat archeologische opgravingen en onderzoeken op wetenschappelijke wijze worden verricht, met dien verstande dat:
1. zoveel mogelijk non-destructieve onderzoeksmethoden worden toegepast;
2. bestanddelen van het archeologische erfgoed gedurende of na de opgravingen niet blootgelegd en onafgeschermd blijven liggen zonder dat deugdelijke voorzieningen zijn getroffen voor het behoud, de conservering of het beheer daarvan;

2. te waarborgen dat opgravingen en andere mogelijk tot vernietiging leidende technieken uitsluitend worden uitgevoerd door bekwame en speciaal daartoe bevoegde personen;
3. het gebruik van metaaldetectors en andere detectie-apparatuur of werkwijzen voor archeologisch onderzoek te onderwerpen aan speciale voorafgaande machtiging wanneer het nationale recht van de Staat daarin voorziet.

Artikel 4

Iedere Partij verplicht zich ertoe maatregelen toe te passen voor de fysieke bescherming van het archeologische erfgoed door, naar gelang de omstandigheden, zorg te dragen voor:

1. de verwerving, of de bescherming door middel van andere passende middelen, door de overheid van gebieden bestemd om archeologische reservaten te vormen;
2. de conservering en instandhouding van het archeologische erfgoed, bij voorkeur in situ;
3. de inrichting van passende bewaarplaatsen voor archeologische overblijfselen die van de oorspronkelijke vindplaats zijn vewijderd.

Geïntegreerd behoud van het archeologische erfgoed

Artikel 5

Iedere Partij verplicht zich ertoe:

1. te streven naar afstemming en overeenstemming tussen de onderscheiden behoeften van de archeologie en de ruimtelijke ordening door erop toe te zien dat archeologen worden betrokken bij:
 - a. het planningsbeleid, ten einde te komen tot evenwichtige strategieën voor de bescherming, het behoud en het beter tot hun recht doen komen van plaatsen van archeologisch belang;
 - b. de verschillende fasen van ontwikkelingsprojecten;
2. te waarborgen dat archeologen, stedenbouwkundigen en planologen stelselmatig met elkaar overleggen ten einde te komen tot:
 - a. wijziging van ontwikkelingsplannen die het archeologische erfgoed zouden kunnen aantasten;
 - b. toewijzing van voldoende tijd en middelen om passend wetenschappelijk onderzoek van de vindplaatsen te verrichten om de resultaten daarvan te publiceren;
3. te waarborgen dat milieu-effectrapportages en de daaruit voortvloeiende beslissingen ten volle rekening houden met archeologische vindplaatsen en hun context;
4. zorg te dragen, wanneer bestanddelen van het archeologische erfgoed zijn gevonden gedurende bouwwerkzaamheden, voor het behoud daarvan, zo mogelijk in situ;
5. te waarborgen dat de openstelling van archeologische vindplaatsen voor het publiek, met name de nodige voorzieningen voor het opvangen van grote aantallen bezoekers, het archeologische en wetenschappelijke karakter van die plaatsen en hun omgeving niet aantast.

De financiering van archeologisch onderzoek en behoud

Artikel 6

Iedere Partij verplicht zich ertoe:

1. te zorgen voor financiële steun voor archeologisch onderzoek van nationale, regionale en plaatselijke overheden overeenkomstig hun onderscheiden bevoegdheden;

2. de materiële middelen voor archeologisch noodonderzoek te doen toenemen:
a. door passende maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat bij grote particuliere of openbare ontwikkelingsprojecten de totale kosten van eventuele noodzakelijke daarmee verband houdende archeologische verrichtingen worden gedekt door gelden afkomstig uit de overheids- of de privé-sector, al naar gelang;

b. door in de begroting voor deze projecten een post op te nemen - op dezelfde wijze als voor onderzoeken naar de effecten, noodzakelijk uit zorg voor het milieu en de ruimtelijke ordening - voor voorafgaande archeologische studies en onderzoeken, voor beknopte wetenschappelijke verslagen, alsmede voor de volledige publikatie en registratie van de bevindingen.

Verzameling en verspreiding van wetenschappelijke informatie

Artikel 7

Ter vergemakkelijking van de bestudering van, en de verspreiding van de kennis over, archeologische vondsten, verplicht iedere Partij zich ertoe:

1. onderzoeken, inventarisaties en kaarten betreffende archeologische vindplaatsen in de onder haar rechtsmacht vallende gebieden tot stand te brengen of bij te werken,

2. alle praktische maatregelen te treffen gericht op de opstelling, na afloop van de archeologische verrichtingen, van een publiceerbaar beknopt wetenschappelijk verslag, voorafgaand aan de noodzakelijke volledige publikatie van de specialistische studies.

Artikel 8

Iedere Partij verplicht zich ertoe:

1. de uitwisseling van bestanddelen van het archeologische erfgoed op nationale en internationale schaal te bevorderen voor vakwetenschappelijke doeleinden, daarbij passende maatregelen nemend om te waarborgen dat dit verkeer de culturele en wetenschappelijke waarde van die bestanddelen op generlei wijze aantast;

2. de uitwisseling van informatie betreffende lopende archeologische onderzoeken en opgravingen te stimuleren en bij te dragen tot het organiseren van internationale onderzoeksprogramma's.

Bewustmaking van het publiek

Artikel 9

Iedere Partij verplicht zich ertoe:

1. voorlichtingscampagnes te voeren om bij het publiek besef te kweken en te ontwikkelen van de waarde van het archeologische erfgoed voor het begrip van het verleden en de bedreigingen voor dit erfgoed;

2. de toegang van het publiek tot belangrijke bestanddelen van het archeologisch erfgoed, met name vindplaatsen, te bevorderen en het tentoonstellen aan het publiek van geselecteerde archeologische voorwerpen te stimuleren.

Voorkoming van illegaal verkeer van bestanddelen van het archeologische erfgoed

Artikel 10

Iedere Partij verplicht zich ertoe:

1. te regelen dat de desbetreffende overheden en wetenschappelijke instellingen informatie uitwisselen over ontdekte illegale opgravingen;
2. de bevoegde instanties in de Staat van oorsprong die Partij is bij dit (herziene) Verdrag in kennis te stellen van elk verdacht aanbod dat vermoedelijk afkomstig is uit illegale opgravingen of verduistering bij officiële opgravingen, en daarbij alle noodzakelijke bijzonderheden te verstrekken;
3. de noodzakelijke stappen te ondernemen om te waarborgen dat musea en soortgelijke instellingen waarvan het aankoopbeleid aan staatstoezicht is onderworpen, geen bestanddelen van het archeologische erfgoed aankopen waarvan wordt vermoed dat deze afkomstig zijn uit ongecontroleerde vondsten, illegale opgravingen of verduistering bij officiële opgravingen;
4. ten aanzien van musea en soortgelijke instellingen op het grondgebied van een Partij waarvan het aankoopbeleid niet aan staatstoezicht is onderworpen:
a. de tekst van dit (herziene) Verdrag aan hen te doen toekomen;
b. alles in het werk te stellen om te waarborgen dat genoemde musea en instellingen de in het derde lid hierboven verwoorde beginselen eerbiedigen;
5. de overdracht van bestanddelen van het archeologische erfgoed afkomstig uit ongecontroleerde vondsten, illegale opgravingen of verduistering bij officiële opgravingen zoveel mogelijk te beperken door middel van voorlichting, informatie, waakzaamheid en samenwerking.

Artikel 11

Geen enkele bepaling van dit (herziene) Verdrag doet afbreuk aan bestaande of toekomstige bilaterale of multilaterale verdragen tussen Partijen inzake illegaal verkeer van bestanddelen van het archeologische erfgoed of teruggave daarvan aan de rechtmatige eigenaar.

Wederzijdse technische en wetenschappelijke bijstand

Artikel 12

De Partijen verplichten zich ertoe:

1. wederzijdse technische en wetenschappelijke bijstand te verlenen door middel van uitwisseling van ervaringen en deskundigen op gebieden die verband houden met het archeologische erfgoed;
2. overeenkomstig de desbetreffende nationale wetgeving of internationale overeenkomsten waardoor zij zijn gebonden, de uitwisseling te stimuleren van specialisten op het gebied van

het behoud van het archeologische erfgoed, met inbegrip van specialisten op het gebied van de nascholing.

Toetsing van de toepassing van dit (herziene) Verdrag

Artikel 13

Ten behoeve van dit (herziene) Verdrag wordt een commissie van deskundigen, ingesteld door het Comité van Ministers van de Raad van Europa ingevolge artikel 17 van het Statuut van de Raad van Europa, belast met toetsing van de toepassing van dit (herziene) Verdrag; zij doet in het bijzonder:

1. regelmatig verslag aan het Comité van Ministers van de Raad van Europa over de stand van zaken met betrekking tot het beleid inzake de bescherming van het archeologische erfgoed van de Staten die Partij zijn bij dit (herziene) Verdrag en met betrekking tot de toepassing van de in dit (herziene) Verdrag neergelegde beginselen;
2. voorstellen van maatregelen aan het Comité van Ministers van de Raad van Europa, gericht op de uitvoering van de bepalingen van dit (herziene) Verdrag, waaronder multilaterale activiteiten, herziening of wijziging van dit (herziene) Verdrag en voorlichting aan het publiek over het doel van dit (herziene) Verdrag;
3. aanbevelingen aan het Comité van Ministers van de Raad van Europa betreffende uitnodigingen aan Staten die geen lid zijn van de Raad van Europa, om tot dit (herziene) Verdrag toe te treden.

Slotbepalingen

Artikel 14

1. Dit (herziene) Verdrag staat open voor ondertekening door de Lidstaten van de Raad van Europa en de andere Staten die partij zijn bij het Europees Cultureel Verdrag. Het dient te worden bekrachtigd, aanvaard, of goedgekeurd. De akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.
2. Geen enkele Staat die partij is bij het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologische erfgoed, ondertekend te Londen op 6 mei 1969, kan zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring nederleggen indien die Staat niet eerst genoemd Verdrag heeft opgezegd of dit tegelijkertijd opzegt,
3. Dit (herziene) Verdrag treedt in werking zes maanden na de datum waarop vier Staten, waaronder ten minste drie Lidstaten van de Raad van Europa, hun instemming door dit (herziene) Verdrag te worden gebonden tot uitdrukking hebben gebracht in overeenstemming met de bepalingen van de voorgaande leden.
4. Wanneer ingevolge de twee voorgaande leden de opzegging van het Verdrag van 6 mei 1969 niet tegelijkertijd van kracht wordt met de inwerkingtreding van dit (herziene) Verdrag, kan een Verdragsluitende Staat bij de nederlegging van zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring verklaren dat hij het Verdrag van 6 mei 1969 zal blijven toepassen tot de inwerkingtreding van dit (herziene) Verdrag.
5. Ten aanzien van een Staat die dit (herziene) Verdrag heeft ondertekend en die zijn instemming hierdoor te worden gebonden later tot uitdrukking brengt, treedt het in werking

zes maanden na de datum van nederlegging van de akte van bekrachtiging aanvaarding of goedkeuring.

Artikel 15

1. Na de inwerkingtreding van dit (herziene) Verdrag kan het Comité van Ministers van de Raad van Europa iedere andere Staat die geen lid is van de Raad van Europa, alsmede de Europese Economische Gemeenschap, uitnodigen tot dit (herziene) Verdrag toe te treden, zulks bij een besluit genomen met de meerderheid voorzien in artikel 20, letter d, van het Statuut van de Raad van Europa en met algemene stemmen van de vertegenwoordigers van de Verdragsluitende Staten die het recht hebben in het Comité van Ministers zitting te hebben.

2. Ten aanzien van een toetredende Staat of de Europese Economische Gemeenschap, mocht deze toetreden, treedt dit (herziene) Verdrag in werking zes maanden na de datum van nederlegging van de akte van toetreding bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

Artikel 16

1. Iedere Staat kan op het tijdstip van ondertekening of bij de nederlegging van zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding het gebied of de gebieden aangeven waarop dit (herziene) Verdrag van toepassing zal zijn.

2. Iedere Staat kan te allen tijde daarna, door middel van een verklaring gericht aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, de toepassing van dit (herziene) Verdrag uitbreiden tot een ander in die verklaring genoemd gebied. Ten aanzien van dat gebied treedt het (herziene) Verdrag in werking zes maanden na de datum van ontvangst van die verklaring door de Secretaris-Generaal.

3. Een krachtens de twee voorgaande leden afgelegde verklaring kan, ten aanzien van een in die verklaring genoemd gebied, worden ingetrokken door middel van een kennisgeving gericht aan de Secretaris-Generaal. De intrekking wordt van kracht zes maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de Secretaris-Generaal.

Artikel 17

1. Een Partij kan dit (herziene) Verdrag te allen tijde opzeggen door middel van een kennisgeving gericht aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

2. De opzegging wordt van kracht zes maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de Secretaris-Generaal.

Artikel 18

De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa stelt de Lidstaten van de Raad van Europa, de andere Staten die partij zijn bij het Europese Culturele Verdrag en iedere Staat, of de Europese Economische Gemeenschap, die tot dit Verdrag is toegetreden of is uitgenodigd daartoe toe te treden in kennis van:

1. iedere ondertekening;

2. de nederlegging van iedere akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding;

3. iedere datum van inwerkingtreding van dit (herziene) Verdrag overeenkomstig de artikelen 14, 15 en 16;

4. iedere andere handeling, kennisgeving of mededeling die betrekking heeft op dit (herziene) Verdrag.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, dit (herziene) Verdrag hebben ondertekend.

GEDAAN te Valetta op 16 januari 1992 in de Engelse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek, in één exemplaar, dat zal worden nederlegd in het archief van de Raad van Europa. De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa doet voor eensluidend gewaarmerkte afschriften toekomen aan alle Lidstaten van de Raad van Europa, de andere Staten die partij zijn bij het Europees Cultureel Verdrag en aan iedere Staat die geen lid is, dan wel de Europese Economische Gemeenschap, die is uitgenodigd tot dit (herziene) Verdrag toe te treden.

Archeologie: een potentiële arbeidsmarkt.

De situatie in Vlaanderen:

Arbeidsmarkt weinig rooskleurig voor archeologen.

Bijna 30,4 procent van de Vlaamse archeologen zijn een jaar na het behalen van hun diploma nog steeds op zoek naar werk. Dat blijkt uit een nieuwe studie van de VDAB over werkzoekende schoolverlaters in Vlaanderen. Op universitair niveau scoren zelfs filosofen nog iets beter en draagt de studierichting archeologie de rode lantaarn.

De voorgaande jaren haalde geen enkele studierichting meer dan 20% werkloosheid bij de schoolverlaters.

Het volledige rapport van de VDAB-studie vindt u op:
<http://www.vdab.be/trends/schoolverlaters/schoolvl2005.pdf>

De situatie in Nederland:

“De snelle groei in de archeologische markt is het gevolg van Europese afspraken gemaakt in 1992 op Malta. Als bij bouwwerken archeologisch erfgoed wordt bedreigd, is de verstoorder financieel aansprakelijk. Sinds Nederland Malta-conform werkt is veel geld voor opgravingen vrijgekomen, bij de aanleg van Vinex-woonwijken en infrastructurele projecten als de Betuwelijn.

Universiteiten konden deze vraag niet aan, waarop een vrije markt is ontstaan voor opgravingen. Meer dan vijftig opgravingsbedrijven bieden nu werk aan een kleine duizend mensen. De omzet van deze opgravingsmarkt steeg van 30 miljoen euro in 1995 naar 200 miljoen euro in 2003. **In de archeologie heerst nagenoeg volledige werkgelegenheid en de studentenaantallen nemen toe.**”

Informatie afkomstig uit het artikel ‘Archeologische markt moet wetenschap omarmen’ dat verscheen in Het Financiële Dagblad op 3 november 2004. De auteurs zijn Ronald van Raak, historicus aan Universiteit van Amsterdam (en lid Eerste Kamer voor SP) en Fenna Vergeer, lid Tweede Kamer voor SP.

Aan de redacties cultuur, wetenschap, binnenland

ARCHEONET VLAANDEREN

Nieuwe website brengt al het archeologisch nieuws

Op 4 februari 2005 werd de nieuwe website 'ArcheoNet Vlaanderen' gelanceerd. Het is de eerste nieuws- en portaal-site over archeologie in Vlaanderen. Via www.archeonet.be blijft zowel de professionele archeoloog als de geïnteresseerde leek steeds op de hoogte van het reilen en zeilen binnen de Vlaamse archeologie.

In Vlaanderen bestond er tot op heden geen website die alle archeologische actualiteit centraliseerde. Het team van ArcheoNet Vlaanderen, dat bestaat uit vijf jonge archeologen, wil dat hiaat opvullen.

De nieuwe website is opgevat als een *newsblog*, waardoor ArcheoNet steeds de recentste informatie kan aanbieden. De inhoud van de site is zeer divers: de nieuwste resultaten van opgravingen in Vlaanderen, aankondigingen van lezingen, congressen of nieuwe publicaties, artikels in de pers, vacatures... Het komt allemaal aan bod op ArcheoNet Vlaanderen. Bezoekers kunnen reageren op de artikels of de artikels doorsturen naar anderen.

De website biedt bovendien een handige evenementenkalender en een pagina met links naar de interessantste archeologische websites. Uiteraard wordt er ook een handige RSS-feed aangeboden waardoor iedereen steeds op de hoogte blijft van nieuwe berichten op de website. Ook kan men met behulp van trefwoorden zoeken in de archieven.

Wij hopen dan ook dat de nieuwe website voor u een nuttig instrument kan zijn en hopen dat u aan dit nieuwe initiatief enige redactionele aandacht wilt besteden.

Met archeologische groeten,

Het ArcheoNet-team
<http://www.archeonet.be>

Meer informatie nodig?

- Tijl Vereenooghe: 0486/91.88.15
- Bart Lauwers: 0496/64.07.35
- E-mail: info@archeonet.be